

Liite:

Ara-enimmäistulorajat: lisätarkasteluja

Taulukossa 1 tarkastellaan tarkemmin Ara-asuntoon muuttaneiden tulojakaumaa laskien, kuinka suurella osalla muuttaneista tulojen suhde tulorajaan oli annetussa haarukassa. Esimerkiksi sarakkeen 0,5–0,75 arvo 20 % tarkoittaa, että 20 %:lla Ara-asuntoon muuttaneista tulot olivat 50–75 % tulorajasta. Esimerkiksi kahden aikuisen ja kahden lapsen ruokakunnassa 50–75 % tulorajasta (7 270 euroa kuukaudessa) on 3 635–5452,50 euroa kuukaudessa.

Valtaosa Ara-asuntoon muuttaneista alitti tulorajan selvästi. Kaikissa suurissa kaupungeissa yli 50 %:lla muuttajista tulot olivat korkeintaan puolet tulorajasta. Näiden kaikkein pienituloisimpien osuus oli suurin Tampereella, 67 %, ja pienin Vantaalla, 52 %. Toisaalta Vantaalla oli suhteessa muuta maata enemmän toiseksi pienimpään tuloluokkaan kuuluvia. Kaikkialla maassa niiden ruokakuntien, joiden tulot olivat korkeintaan kolme neljäsosaa tulorajasta, osuus muuttajista oli yli 75 %, ja Oulussa, Tampereella ja Turussa jopa noin 85 % (sarakkeiden $\leq 0,5$ ja 0,5–0,75 summa).

Tulorajan selkeästi ylittäneiden ruokakuntien osuus Ara-asuntoon muuttajista oli kaikkialla hyvin pienin. Yli 125 % tulorajasta ansainneiden osuus oli enimmillään Espoossa 3 %. Muualla osuus oli vain 1–2 %. Asuntokuntia, joiden tulot olivat yli 110 % tulorajasta (sarakkeiden 1,1–1,25 ja $> 1,25$ summa) oli enimmillään Espoossa noin 6 % ja vähimmillään Tampereella noin 2 %, eli tälläkin tavalla tarkasteltuna tulorajan selvästi ylittäneiden osuus oli varsin pieni.

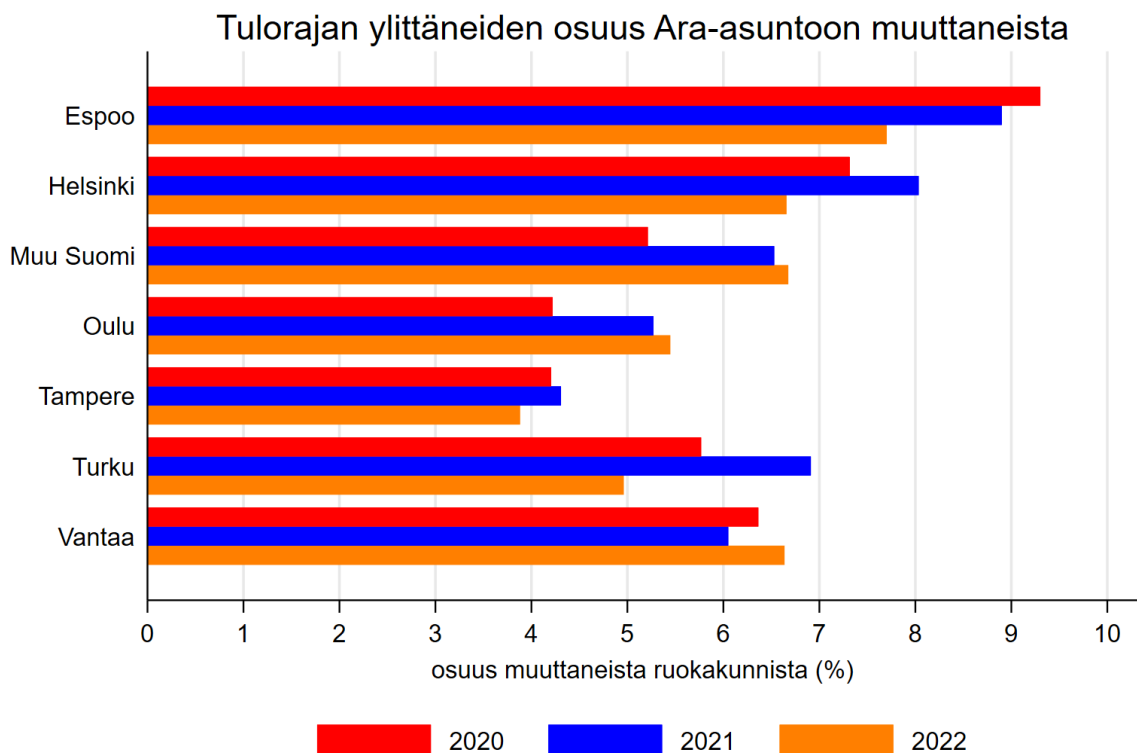
Sääntelyn kannalta olennaista on, kuinka suuri osa muuttaneista oli hyvin lähellä tulorajaa, koska tämänkaltaiset rajat asetetaan usein jossain määrin mielivaltaisesti. Mikäli tulorajan pienellä muuttamisella olisi suuri vaikutus sääntelyn piiriin tulevien määrässä, voisi olla aiheellista kysyä, miksi juuri kyseinen raja on valittu. Lisäksi tulojakaumassa on aina jonkin verran vuosittaista vaihtelua, joka voi muuttaa sääntelyn piiriin tulevien määrää merkittävästi, jos lähellä rajaa olevia ruokakuntia on paljon. Taulukon 1 perusteella lähellä tulorajaa, eli korkeintaan 10 % yli tai alle sen, olevia ruokakuntia oli kuitenkin melko vähän. Pääkaupunkiseudulla ja suurten kaupunkien ulkopuolella 4–5 % tienasi 90–100 % tulorajasta, ja muissa suurissa kaupungeissa osuus oli 2–3 %. Sen sijaan 100–110 % tulorajasta ansainneiden osuus oli kaikkialla 2–3 %. Näin ollen pienellä tulorajan madaltamisella tai korottamisella ei olisi ollut merkittävää vaikutusta tulorajan ylittäneiden osuuteen.

Taulukko 1: Ara-asuntoihin vuonna 2022 muuttaneiden tulot suhteessa tulorajaan.

Kunta	Tulot suhteessa tulorajaan						
	$\leq 0,5$	0,5–0,75	0,75–0,9	0,9–1	1–1,1	1,1–1,25	$> 1,25$
Helsinki	62 %	20 %	8 %	4 %	2 %	3 %	2 %
Espoo	57 %	21 %	10 %	5 %	2 %	3 %	3 %
Vantaa	52 %	25 %	10 %	5 %	3 %	2 %	2 %
Tampere	67 %	19 %	7 %	3 %	2 %	1 %	1 %
Oulu	63 %	21 %	8 %	3 %	2 %	2 %	2 %
Turku	66 %	19 %	7 %	3 %	2 %	2 %	1 %
Muu Suomi	60 %	21 %	8 %	4 %	2 %	2 %	2 %

Vuonna 2022 tulorajan ylittäneiden Ara-asuntoon muuttaneiden määrä oli melko pieni. Helsingissä se oli noin 300, Espoossa noin 200 ja muissa suurissa kaupungeissa noin 100. Koko maan tasolla tulorajan ylittäneitä oli noin 2 400. Koska määrät ovat melko pieniä, voi yksittäisenä vuonna satunnaisvaihtelu vaikuttaa melko paljon tulorajan ylittäneiden osuuteen. Tämän takia Kuviossa 1 on laskettu tulorajan

ylittäneiden osuus vuosille 2020, 2021 ja 2022. Aikaikkuna on vielä sen verran lyhyt, että nimellistulojen nousu ei juuri vaikuta tuloksiin, mutta toisaalta voidaan tarkastella satunnaisvaihtelun vaikutusta. Nähdään, että tulorajan ylittäneiden osuus vaihteli kaikissa kaupungeissa vuosittain, mutta vuosien välinen ero oli korkeintaan kaksi prosenttiyksikköä. Osuus ei myöskään näytä systemaattisesti laskevan tai nousevan, vaan joissain kaupungeissa osuus oli vuonna 2022 pienempi kuin vuonna 2020, ja joissain kaupungeissa se oli suurempi. Täten vuosi 2022 ei vaikuta mitenkään poikkeukselliselta, vaan sitä voi pitää varsin hyvänä arviona siitä, kuinka suuri osa hakijoista ylittäisi tulorajan tavallisesti. On kuitenkin huomioitava, että yleinen tulotaso on noussut jonkin verran vuodesta 2022, ja tulorajan asettamisella voi myös olla vaikutusta kannusteisiin hankkia palkkatuloja sellaisilla, joilla pieni muutos lisätuloissa johtaisi tulorajan ylittymiseen.

Aineistolähteet: Tilastokeskuksen mikroaineistot

alueavain.fi

Kuvio 1: Tulorajan ylittäneiden osuus Ara-asuntoihin muuttaneista vuosina 2020, 2021 ja 2022.